

קו ההבלגה שנקט לוי אשכול בעקבות התקריות בגבול ישראל... מריקאים בכירים רמזו, כי הנשיא עומד לשגר איגרת נוספת לראש הממשלה...

לעומת זאת, יפיעו חוגים הקרובים לסגן שר הבטחון שמעון פרס... כפי שמועות, כי אשכול נכשל בטיפולו בתקריות עם סוריה.

מסעיליהושות זה יחריף עוד יותר את היחסים בין אשי כול לבין פרס. אולם, גם אם הריב יגיע לשיא, לא יתפרס שמעון פרס מתפזרו. בכך יהיה נאמן לקו שגובש על ידי הצעירים, להוסיף להחזיק בכל העמדות מבלי לוותר על אף אחת מהן, גם כשהדבר קשור במאבק מתמיד.

שר המשפטים דוב יוסף יזהיר את החוגים הרתיים, כי ינקוט בצעדים משפטיים נגד כל מי שיוסיף לפרסם דבריו גינוי נגד השופט היים כהן, בקשר עם הרצאתו בה אמר כי חוקי ההלכה היהודית יש להם אופי גזענינאצי. אזהרה זו לא תרתיע את הדתיים מפני המשך המערכה שלהם. חוגים דתיים מעוניינים דווקא כי תוגש נגדם תביעה בפרשה זו, למען יוכלו לגוללה בהרחבה באמצעות בית המשפט.

עם התחדש משפט-שפיגל, בעוד כשדושה שבועות, תר

העם

מול התגמול

כשם שאומה צחיחה זקוקה לגשם, כן היו החציצעירים זקוקים למתיחות בטחונית, כדי לממש את תוכניהם להחזיר את דויד בן-גוריון לשלטון.

השבוע התלקחה המתיחות הבטחונית ל- אורך שנים מארבעת גבולותיה של המדינה. בגבול הסורי הגיעו הדברים לשיא חדש, אחרי רצח שני נח"לאים במשק אלמגור- בירושלים נהרג סמל ישראלי בחילוסיריות ליד החומה, שפרצו אחרי חילופי קללות בערבית בין העמדות הסמוכות זו לזו.

מי מעוניין? המזור במתיחות החדשה הוא שאף אחת משלוש הממשלות המעוררות - סוריה, ירדן וישראל - לא היתה מעוניינת במתיחות כלשהי.

בסוריה עזרת כל מתיחות ל- חסדי עבד אל-נאצר לסעון כי סוריה זקוקה להגנת הצבא המצרי, וכי ממשלת אל-בעת אינה מסוגלת לערוב לבטחון המדינה.

ירדן מרוצה שהמאבק בין קאדרי ואל-בעת הסית את הדעת ממנה, אינה מעוניינת לחזור לזירה בכל צורה שהיא.

בישראל עדיין זקוקה הממשלה החדשה לזמן כדי להתבצר בעמדותיה, בידעה כי כל מתיחות תאפשר לבסחוניסטים לחתור

ראל. היא התעמקה ונעשתה כאובה יותר בימי האבטלה הגדולה, בשנותיה הראשונות של המדינה.

עולי עיראק, שאולצו להמיר את הדינר הי עיראקי שלהם בלירה ישראלית אחת, במ- קום חמש ל"י, זעקו גול וחמס. הגבולה היחידה: סריקות המשטרה הכלכלית בתל- אביב, בכל מקום בו התקהלו תריסר עולי בכל. עולים מאירופה הביאו עימם ליפטים מלאים; עיראקים שיצאו בגסם מארצם ר סרבו להעביר את כססם בשערי-גבול - וזקוק כספסרים ונכריני השוק השחור. לבני אירוסה, שהתקשו בבעיות קליטה, היתה אפשרות נוחה מאוד: להגר לבני ה- מזרח לא היתה ברירה אלא להישאר ב- מקומם, לקבל את עיריות-הסיתוח המזונוחות ולהצטוסף במישכנות-העוני של הערים ה- גדולות. דומקים את השחורים היתה אימי רה שאיש לא עירער על אמיתותה.

ואדי סאליב ואחריו, בא ואדי סא ליב. סקעת של סכל, עוני, דיור תתי-אנטי ותחושה של עלבון צורב התסוצצה במרד עקובי-מדם. המרד דוכא, מנהיגו הושלך ל- כלא ונשכת. אך הבעיה העדתית לא נפתרה. היא רק קיבלה גוון אחר. המשפט, דומקים את השחורים שוב לא העיד על חוסר עבודה ועל רעב. הוסיקה שפצצה את נשם עדות המזרח היא עתה דזיקה חברתית.

הם חשו את עצמם מובלים לקראת מעמד נחות במדינה. עתה כבר התמצאו בבעיות המדינה, קראו עתונים עבריים, ידעו מה מתרחש - והם הרגישו את עצמם מיותר קים בכוח מחוץ לפעולות מסלגתיות וצבורית. בעיקר קיננה תחושה זו בקרב העיראקים. עדה זו היתה היחידה שעלתה ארצה עם שיכת אינטיגנציה רחבה ומוכשרת: אנשי- כלכלה, רופאים, מהנדסים, מורים - אפילו חברי הסרלמנט העיראקי לשעבר. על כן פעל בתוך עדה זו לחץ כסולי של העניים, המבקשים דיור מתאים למשפחותיהם הגדו- לות וחינוך אנטי לילדיהם; ושל העשירים והמשכילים, שלא יכלו לסבול את התיקרה המגבילה את עלייתם בסולם החברתי.

המצב הקיים בבאר-שבוע קיים גם ברמת- גן ובפת-תקוה, בחיפה ובאשקלון. בכל אחד ממקומות אלה קיימות מאות משפחות השואפות לדיור אנטי ולחינוך תיכון ליל- דיהן; ויחד איתן קיימים גם אנשים כמו דויד הכם, שאינם רואים כל סיבה מדוע יהיו מסולים לכהן כראשי עיר ותחכים. הם אינם מאמינים כי מצבם הוא תוצאה של חוסר-הבנה, או אפילו טימטום עיוור. דויד הכם עצמו משוכנע, כי הרשעים (החלילה, אני לא קורא לכל האשכנזים רשעים; יש לי אפילו ארבעה גיסים אש- כננים, ובמשפחה יש לנו עשרה ילדים מער- דביים!) רקמו תוכנית מחושבת להפוך את בני עדות המזרח לגחוחים כדי שלא יסכנו את השלטון הלבני.

סרב להיות שר. תשובתה של מסאיי היא - אליהו נאחי. שהרי הוא גולד בי עיראק, ובכל זאת הגיע למעמד רם ונכבד. נאחי לא התכחש מעולם למוצאו המזרחי.

אולם הוא שייך לסוג מסויים מאוד של בני המזרח: אנשים שבוכות כשרון ואישיות מיוחדים הגיעו למעמד חברתי ומקצועי גבוה, עד כי מוצאם שוב אינו חשוב - גם לא בעיני עצמם. נאחי (42) מכיר את ה- בעיות העדתיות, אבל אין הוא רואה את עצמו כלוחם או כעסקן עדתי. אילו הא- מנתי, כי מוצאי הבבלי הוא הסיבה העיק- רית לבחירתו על-ידי מסאיי, הכריה. המי- תי מסרב לעמוד בראש הרשימה. אפשר להאמין לו: שהרי רחה הצעה מסאייית ל- שמש כשר בממשלה, כי הרגיש שהצעה זו הוצעה לו רק מטעמים עדתיים.

הוא היסס זמן רב לפני שהסכים לקבל את הצעת מסאיי. כאשר עשה זאת, היה זה מתוך החלטה ברורה כי מעתה דרכו בחיים תהיה דרך סוליסית. החלטה העשויה להר- כיח את עצמה כחיונית, אם יקיים את הב- טחתו שלא להתכחש לעקרונותיו. האיש, ש- היה פעם שומר-שדות והתפרסם בעולם ה- ערבי כ"דאוד אל-נסורי", מצוייד בידע רב בשטח חיוני: העניינים הערביים - ידע ה- חסר מאוד לרוב-רובם של עסקני מסאיי.

אבל דיבורים אלה על השקפת-עולם ועל מדיניות לא עניינו את דויד הכם וחבריו. לגביהם, אליהו נאחי מכר את עצמו ל- רשעים, שתובה ללחום בהם.

הסביר זאת אחד מעורויו של הכם, ב- שיחה עם כמה משפחות מעולי מזרקי: דמוקרטיה מירושה לבחור ולהיבחר. עד עכשיו בחרנו מחיום אנחנו גם ניהכרו! אם לא ייבחרו בשקט, ישנם כל הסיכויים כי בכל מערכת-בחירות חדשה ישתדלו להי- בחר - ולוא גם יגרום הדבר למהומות.

"מה אתה מתפלא? הלא הוא בא מעיראק!"

תחתיה ולארגן. מסע התעוררות" להחזרת ביגוי. איך יכלה להיחצר מתיחות כזאת, כאשר כל הממשלות חוששות מפניה? ישנן רק שתי אפשרויות: שזו שרשרת של מיקרים, או שסידורת בקרב הצבא. העיניים את ה- ממשלה, מחממים את הגבול במעשיהם.

תבונה ואומץ-לב. במצב זה נהגה ממשלת אשכול בתבונה ובאומץ-לב, כש- אשכול נוסה לדעתו של יגאל אלון, שגם במצב זה נתגלה כדובר האחריות הבטחונית. אשכול עמד מול הלחץ לערוך מיד פעולת- תגמול, הסרת תועלת אך סופלארית.

אולי זכר אשכול את הסענה שהשיעו החציצעירים בימי פרשת-לבון: שבימי כהן- נחו כשר-הבטחון ערך לבון פעולות-תגמול מיותרות, כדי למצוא חן בעיני קציני צה-ל. אשכול לא התמתה לכך. הוא זיכר בתק- יות, פנה אל מועצת-הבטחון, איפשר למג- נון האויים למעול להרגעת המצב - וגיסה לצמצם עו כמה שאפשר את הנזק.

עדות

גם לחיבחרו

יש האומרים, כי גזעון בני-ישראל הוא אביו הרוחני של המרד השחורים בבאר- שבוע (ראה עמוד 9). כי הוא זרע את זרע הפירוד העדתי והחמולתי, שהגיב עתה טופה של שינאה והסתה. זוהי תמיסה מסטנית מדי. כי יתכן שגזעון בני-ישראל יצר את התאים העדתיים בתוך סניף מסאיי, אך הוא לא יצר את הבעיה העדתית. בעיה זו נולדה עוד לפני קום מדינת יש-

גיש ההגנה את פרשת התרומות שנגבו על-ידי המפלגה הדתית-לאומית. עד כה לא הועלתה פרשת התרומות בכל מלוא חריפותה, מתוך סיכוי שאישי המפלגה יצליחו להשפיע על התביעה שתרכך את עמדתה. שרי המפד"ל אומנם קיימו בעניין זה שיחות עם ראש-הממשלה, אך לא נמצאה הדרך להשפיע על ניהול המשפט. דבר זה יביא לכך, כי מעתה לא תסושטש עוד פרשת התרומות, אותן גבו משרדים ממשלתיים דתיים מאנשים וחברות שבאו אחם במנוע.

אם מסאיי לא תצליח להעלות את אליהו נאחי לראשות עיריית באר-שבוע, תעשה הכל כדי למצוא עילה למסילת הבחירות, דבר שיוביא המשך כהונתו של הממונה מטעם משרד הפנים. מפאיי חוששת כי הקמת קואליציה בבאר-שבוע בלעדית, עשויה להוציא מידיה את השלטון בעיר למשך שנים רבות.

הפרס שיינתן למיכה טלמון עבור ניהול מטה הבחירות של מסאיי בבאר-שבוע: ניהול משרדו של יוסף אלמוגי ברדום. פרס זה הובטח מאחר ששום אדם אחר לא הסכים לקבל על עצמו את ניהול הבחירות למען המפלגה, וכדי לעקוף את ההוראה האוסרת על פקידים-ממשלה לנהל תעמולת-בחירות.

אחרות-העבודה לא תקנה עסקנים באשדוד. אומנם היתה הצעה לרכוש מועמד שניבחר ברשימתו של רוברט חיים, אך במפלגה ניצחה הדעה שמעשה כזה יכתים את המפלגה, יגולל גם עליה את זרפת הפליישריט.

ראובן ("רומק") גרינברג יוציא ספר על הפרשיות השר נות בהן היה מעורב. לדבדי, גרם דבר זה לזאנה חמורה בקרב כמה מן המעורבים בפרשיות אלה.